

Tiedon laatukehikko osahankkeen ohjausryhmän kokouksen pöytäkirja

Aika: Tiistai 15.2.2021 klo 9:00-10:50

Paikka: Teams-kokous

Osallistujat: Olli-Pekka Rissanen, johtava asiantuntija, VM puheenjohtaja

Jäsenet:

Heli Koski, tutkimusjohtaja, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (poissa)

Juuso Rahkola, Analytiikkayksikön päällikkö, Kansaneläkelaitos

Paula Merikko, johtaja, Opetushallitus (poissa)

Tapio Matinmikko, johtaja, Oulun kaupunki (poissa)

Helena Laaksonen, Tietoarkiston johtaja, Tampereen yliopisto

Maarit Leinonen, projektipäällikkö, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Kirsti Pohjanpää, ryhmäpäällikkö, Tilastokeskus

Päivi Nissi, laatupäällikkö, Verohallinto

Pysyvät asiantuntijat:

Essi Kaukonen, Tiedon laatukehikko -projektipäällikkö, Tilastokeskus sihteeri (poissa: Outi

Ahti-Miettinen, laatupäällikkö, Tilastokeskus sijaisena)

Muut asiantuntijat:

Tanja Lahti, Tiha-hankepäällikkö, VM

Riitta Autere, puheenjohtaja, Tiedonhallintalautakunnan alainen tiedon hyödyntämisen jaosto

Janika Tarkoma, yliaktuaari, Tilastokeskus

Mervi Haakana, projektipäällikkö, Tilastokeskus

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen (5 min)

Puheenjohtaja totesi kokouksen avatuksi klo 9:00, hyväksyttiin esityslista ja todettiin läsnäolijat.

2. Projektin tilannekuva (10 min)

Mervi Haakana esitteli lyhyesti Projektin tilannekuvan (PowerPoint). Olli-Pekka Rissanen kertoi lisäksi muiden Tiha-osahankkeiden eOppiva-kursseista, jotka yhdessä muodostavat tietopolitiikan opintokokonaisuuden. Verkostoyhteistyöhön mukaan pääsystä esitettiin huoli, jos ei pääse osallistumaan lanseeraustilaisuuteen. Lanseeraustilaisuus tulee olemaan vasta ensimmäinen viestintätalaisuus verkostosta ja työ pyritään tekemään mahdollisimman avoimeksi ja mukaan liittyminen helppoksi. Lisäksi todettiin, että verkostolla tulee olla myös rooli tulevaisuudessa laatukehikon käyttöönoton ja edistämisen päätöksenteon prosessissa.

3. Laatukriteerien ja mittariston muutokset lausuntokierros huomioiden (20 min)

Janika Tarkoma esitteli tietoaineistojen laatukriteereihin ja mittaristoon tehtyjä muutoksia lausuntokierroksen ja pilotointien jälkeen (PowerPoint). Uutta ryhmittelyä ja muutoksia yleisesti pidettiin hyvinä. Tietosuojaan poisjääminen kriteereistä nousi edelleen keskusteluun. Todettiin, että tämä jäi vielä toistaiseksi mittarisammioon. Yhtenä syynä tähän on välttää jatkossa mahdollisuutta kahdelle erilaiselle ohjeistukselle. Saimme myös kuulla pilotoinnin kokemuksista ja huomiosta, ettei kaikki mittarit sovellu kaikille aineistoille. Myös esimerkiksi kattavuutta on joskus erittäin vaikea määrittellä tai saada siitä tietoa. Laadunparannusprojektit voivat olla erittäin työläitä ja kalliita. Rajaus rakenteelliseen tietoon pidettiin perusteltuna mutta muistutettiin, että mikään ei estä kriteereiden käyttöä soveltavin osin myös ei rakenteelliselle tiedolle.

4. Käyttöönoton suunnittelun tilanne (20 min)

Mervi Haakana esitteli laatukriteerien käyttöönoton suunnittelun tilannetta (PowerPoint). Keskustelussa nousi esille, että käyttöönoton nopeus ja laajuus tulee olemaan paljon kiinni myös tavoitteiden asettamisesta ja kunnianhimon asteesta. Mitä tiedon laadunparannuksia halutaan saavuttaa ja mitä niistä ollaan valmiita maksamaan esimerkiksi toisiokäytön mahdollistamiseksi. Kaikelle tiedolle ei ole mahdollista eikä tarpeen mukaista tehdä laajoja laadunparannustoimia. Myös kansallinen tarve voi nostaa esiin tarpeen organisaation sisäiselle laadunparannukselle. Verkoston yhtenä tärkeimmistä tehtävistä tulee olemaan asiakastarpeiden esiin tuominen ja yhteisen näkemysmuodostaminen ja eteenpäin vieminen. Toisaalta uskotaan myös, että tiedonlaatu paranee jo tietoisuuden lisäämisellä aineistojen laadusta sekä sillä, että tiedon laadusta päästään keskustelemaan samoilla kuvauksilla.

Tauko 10 min

5. Keskustelu suosituksesta, verkostotyöstä ja EU-tasoisesta työn etenemisestä (30 min)

Outi Ahti-Miettinen kertoi tulevasta Tiedon laatukriteerien lanseeraustilaisuudesta (10.3.2022) ja verkostotyön alustavista suunnitelmista sekä Riitta Autere mahdollisesta suosituksesta ja EU-tasoisesta työn etenemisestä.

Tiedonhallintalain ensimmäisessä momentissa lain tarkoituksena on määrittää ja varmistaa viranomaisten tietoa-aineistojen yhdenmukainen ja laadukas hallinta. Näin laatu on vahvasti tuotu tavoitteeksi laissa ja sitä olisi hyvä tuoda suosituksessakin esiin. Projektin tuotosten jatkuvuuden kannalta on erittäin tärkeää muodostaa toimiva yhteistyö verkoston ja tiedonhallintalautakunnan välille, jossa molemmat tukevat toistensa työtä. Suositus tulee olemaan työvälillä, jolla Tiedonhallintalautakunta voi varmistaa tiedonhallintalain täytäntöönpanoa. Tiedonhallintalautakunnan työ perustuu aina tiedonhallintalain noudattamisen tukemiseen ja valvontaan.

Projektin tuloksia on esitelty myös EU-DIGIT johtajaryhmässä ja mahdollista yhteistyötä eurooppalaisen yhteentoimivuustyön kanssa selvitetään. Siksi suositusehdotus käännetään heti myös englanniksi.

Digiministeriryhmässä on juuri käsitelty periaatepäätöstä tiedon hyödyntämiseksi ja avaamiseksi. Yhtenä päätavoitteena tässä on, että hyödynnettävät tiedot ovat yhteentoimivia ja laadukkaita kansallisten laatukriteereiden mukaisesti. Tämä tulee lähiviikkoina VN:n käsittelyyn ja se koskee valtion hallintoa. Tarve poliittiselle käyttöönottoa ohjaavalle päätökselle on ilmeinen ja myös sen laajentaminen muuhun kuin julkiseen tietoon. Ajoitus työn valmistumiselle todettiin olevan erittäin osuva ja työtä kannattaakin viedä eteenpäin aktiivisesti.

6. Muut asiat (10 min)

- Digikannustin-rahoitusaukossa kunnille on tänä vuonna toisena teemana Tietoa-aineistojen laadun kuvaaminen, arviointi ja kehittäminen osana kuntien tiedonhallintaa. Lisätietoja: <https://vm.fi/kuntien-digikannustinavustukset-2022>
- [Tiedon äärellä - tietopolitiikasta tekoihin](#) -podcast -sarjassa on julkaistu jakso Kuntaministeri ja virkamies – tietopolitiikan ja politiikanteon rajapinnalla. Huhtikuussa on luvassa tiedon laatuun keskittynyt jakso.
- Torstaina 17.2. järjestetään Kuntaliiton Digisumpit, jossa aiheena tiedon laatu ja tietopolitiikan strategiset tavoitteet.
- Tiedon jakamisen toimintamallin ja julkisen hallinnon rajapintaperiaatteiden (API-periaatteet) julkistustilaisuus tiistaina 1.3.2022 klo 13.00–14.30.

7. Seuraavat kokoukset (5 min)

Seuraava kokous on 19.5.2022 klo 9:00-10:50. Ohjausryhmä kokoontuu neljännesvuosittain. Ohjausryhmäkokoukset ovat etäkokouksia ainakin kevätkaudella.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10:45.